

Raadsvoorstel

Documentnummer : INT-21-59900
Team : Ruimtelijk beleid
Onderwerp : Regionale Energie Strategie 1.0

Inleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de 30 energieregio's binnen Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstellen. Noord-Holland Zuid (NHZ) is één van de 30 energieregio's. De energieregio's maken in de RES afspraken om in 2030 samen 35 terawattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land opwekken. Dit is aanvullend op de 49 TWh die in de vorm van wind-op-zee wordt geïnstalleerd. In de Regionale Structuur Warmte (RSW) toegewerkt naar het maken van afspraken over de inzet van regionale duurzame warmtebronnen. De RSW is onderdeel van de RES.

De RES is het instrument op regionaal niveau dat er voor moet zorgen dat de omgevingsvergunningen voor zon- en windprojecten uit de RES in 2025 zijn verleend, zodat in 2030 de opgave van 35 TWh is gerealiseerd. De RES NHZ 1.0 (IN-21-72459) is het resultaat van een uitgebreid verkenning naar zoeklocaties voor zonne- en windenergie in onze regio. Ook op het grondgebied van de gemeente Beverwijk zijn er mogelijkheden, en onmogelijkheden, voor het opwekken van duurzame energie.

Relatie met collegeprogramma

Het collegeprogramma gaat uit van het werken aan de landelijk gestelde doelstellingen uit het klimaatakkoord en het college wil zich inspannen om de energietransitie tot een succes te maken. Het is een omvangrijke taak die het college realistisch en enthousiast oppakt en waarbij het kansen ziet om de leefbaarheid en saamhorigheid in buurten te vergroten. In het collegeprogramma 2018-2022 staan diverse verwijzingen naar energietransitie of duurzaamheid in het algemeen. In de uitvoeringstabel staat het streven naar een CO₂-neutrale gemeente in 2040. Veel zal daarvoor afhangen van de voortgang bij Tata. Bij bouwen wordt rekening gehouden met de energietransitie naar energieneutraal.

Relatie met gemeentebegroting / budgetregels

In de programmabegroting is deels rekening gehouden met benodigde middelen voor de nieuwe gemeentelijke taken voor energietransitie.

Relatie met regionale samenwerking / MRA

De RES is een regionale inspanning van de energieregio Noord-Holland Zuid. Dit gebied komt overeen met het grondgebied van de provincie Noord-Holland binnen het werkgebied de MRA waarvan ook Flevoland deel uitmaakt. De energieregio is opgedeeld in deelregio's.

Eerdere besluiten / bestaand beleid / nieuw beleid

- Op 26 september 2019 zijn het plan van aanpak deelRES IJmond & Zuid-Kennemerland (IN-19-54906) en de startnotitie RES Noord-Holland Zuid (IN-19-54905) vastgesteld.

- De concept-RES (IN-20-63846/C-20-05447) is op 21 april 2020 door het college vastgesteld en vervolgens aangeboden aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen.
- In de Reactienota RES NHZ (INT-20-58477/C-20-26916) zijn alle reacties op de concept-RES regiobreed verzameld en is deze ter informatie (UIT-20-51723) gestuurd aan de gemeenteraad.

Motivering voorgesteld besluit

De RES 1.0 is een actualisatie, verdieping en concretisering van de concept-RES (april 2020). Meerdere zoekgebieden zijn geschrapt of aangepast, naar aanleiding van ontvangen reacties, wensen en bedenkingen, of nader onderzoek. Hoofdstuk 2.1 van de RES 1.0 geeft een toelichting op het bod en de zoekgebieden in Noord-Holland Zuid.

Uitkomsten proces

Het bod en de zoekgebieden van de RES zijn de uitkomst van een intensief participatieproces van de afgelopen twee jaar. Er is bottom-up verkend wat de mogelijkheden voor zonne- en windenergie op land zijn. Daarvoor is gesproken met gemeenten in de regio, provincie, waterschappen, netbeheerders, inwoners, ondernemers, energiecoöperaties, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, agrariërs en maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur en milieu. Uit dit intensieve bottom-up proces zijn 32 zoekgebieden voortgekomen voor de opwekking van zon- en windenergie op land.

Meer specifiek hebben deelregio's en gemeenten gewerkt aan de concretisering van de zoekgebieden voor de RES 1.0. Voor meerdere zoekgebieden zijn participatietrajecten doorlopen of gestart. Voor een aantal zoekgebieden heeft dit geleid tot aanpassingen in de RES 1.0.

Zoekgebieden

Hoofdstuk 2.1 van de RES 1.0 geeft een toelichting op het bod en de zoekgebieden in Noord-Holland Zuid. Bij de concretisering van de RES-zoekgebieden richten de IJmondgemeenten zich in eerste instantie op de benoemde zoekgebieden voor 'zon + wind'. Voor gemeente Beverwijk betreft dat Tata Steel en de A9, zoals reeds in de concept-RES opgenomen. In deze fase is nog niet gekeken naar de zogenoemde generieke bouwstenen zoals zon op parkeerplaatsen en op grote daken.

Participatie

In het katern 'RES-proces: van startnotitie tot RES 1.0' is een uitgebreide beschrijving van het doorlopen participatieproces opgenomen. Participatie stopt niet bij de RES 1.0, maar blijft doorlopen richting de RES 2.0 én op (lokaal) projectniveau. Het is aan initiatiefnemers om onder regie van de gemeente samen met belanghebbenden de zoekgebieden verder uit te werken. Lokale participatie is daarin een gezamenlijke verantwoordelijkheid, en sluit aan op wat overheden rond participatie moeten regelen (in de geest van de Omgevingswet).

Bij de verkenning van de zoekgebieden hebben de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen de handen ineen geslagen en zijn hierbij begeleid door een extern bureau. Er is een studie verricht naar de ruimtelijke uitgangspunten en mogelijke ontwerpvarianten in bovengenoemde zoekgebieden voor 'zon + wind'. In januari heeft een sessie hierover met stakeholders en een sessie met (vertegenwoordigers van) inwoners en lokale ondernemers plaatsgevonden. Participatie in dit stadium werd belangrijk gevonden. Deze eerste verkenning wordt nog verder afgewogen. Daarbij spelen onder meer maatschappelijke belangen zoals gezondheid en leefomgeving, technische en ruimtelijke aspecten, landschappelijke inpassing en ontwikkelingen in het gebied. Vanwege het belang om de zoekgebieden langs de A9 met elkaar in verband te brengen en het maken van

regionale afspraken, heeft de provincie hierbij een coördinerende rol op zich genomen.

Ambitie

Tijdens het proces tot aan de RES 1.0 zijn onderzoeken gedaan, scenario's verkend, effecten onderzocht en vele bijeenkomsten georganiseerd en gesprekken gevoerd over de (on)mogelijkheden van zon- en windenergie op land in de regio. Dit heeft geresulteerd in de 32 zoekgebieden zoals deze zijn opgenomen op de kaart van de RES 1.0. De ambitie van de regio is om zich in te zetten voor de realisatie van 2,7 TWh zon- en windenergie in 2030. Omdat de potentie van de zoekgebieden groter is (3,2 TWh), geeft dit ruimte om in de verdere uitwerking van de plannen op zoek te gaan naar de meest optimale oplossingen, gezien vanuit draagvlak, ruimtelijke inpassing en systeemefficiëntie. Hierdoor kunnen zoekgebieden worden aangepast, afvallen of worden toegevoegd.

De gemeenten, de provincie en de waterschappen hebben elk eigen doelstellingen voor klimaatneutraliteit. De RES helpt om deze eigen doelstellingen te verwezenlijken. Het bod van de RES NHZ is tegelijkertijd een belangrijke bijdrage aan de landelijke opgave.

In de gemeente Beverwijk is onder meer aandacht gevraagd en erkend voor participatie, draagvlak en lokaal eigendom, zoals ook blijkt uit de reactienota 'Op weg naar RES 1.0'. In de deelregio wordt dit belang eveneens onderschreven en samengewerkt om dit te stimuleren. Hoofdstuk 9 van de RES 1.0 gaat nader in op de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland en het katern 'Rollen, beleidskaders en instrumenten' (IN-21-72466) op de gemeenten, provincie en waterschappen. Ons college vindt dat de RES niet los gezien kan worden van andere energieopgaven. Een groot deel van groene energie vanaf de Noordzee komt in deze gemeente in Wijk aan Zee aan land. De energietransitie raakt Beverwijk zo vanuit het nationaal programma energiehoofdstructuur, maar ook vanuit de veranderende vraag van het NZKG en de opdracht vanuit de RES. Beverwijk loopt niet weg voor deze maatschappelijke verantwoordelijkheid, doch wil hierbij wel de balans bewaken met de leefomgeving.

Ons college wil de optie openhouden voor windturbines op de locatie Tata Noord, mits de potentiële effecten gedegen zijn onderzocht voordat plannen verder worden uitgewerkt. De reeds geplaatste windturbines kunnen hierbij de nodige informatie en inzichten verschaffen. De gemeente wil de inwoners van Wijk aan Zee actief betrekken bij dit onderzoek, om zo een transparant beeld te geven van wat er daadwerkelijk plaatsvindt. Mogelijk met de RES 2.0 is er dan meer duidelijkheid over de locatie Tata Noord. Parallel kan worden onderzocht of elders in de (deel)regio ruimte en/of alternatieve vormen van opwek van energie mogelijk zijn om aan de gestelde ambitie van de energieregio te voldoen.

Geen blauwdruk maar dynamisch document

Het RES-proces is dynamisch en de RES 1.0 geeft een tussenstand weer: het is een momentopname. In de [online RES-viewer](#) wordt de actuele stand van de zoekgebieden bijgehouden. Dit betekent dat nieuwe zoekgebieden aan de viewer kunnen worden toegevoegd volgend op de vaststelling van de RES 1.0. Naast de zoekgebieden in de RES, kunnen bottom-up nieuwe ideeën en initiatieven ontstaan om op land hernieuwbare energie op te wekken. Het is belangrijk om ook dergelijke initiatieven te onderzoeken en de mogelijkheden en onmogelijkheden te verkennen. Initiatiefnemers doen daarvoor een eerste verkenning naar de haalbaarheid (onder andere naar draagvlak, netinfrastructuur, ecologie en goede ruimtelijke inpassing). Nieuwe initiatieven worden (los van besluitvorming over de RES) voorgelegd aan raad of college. Na vaststelling worden ze meegeteld in de RES 2.0. Ook nieuwe

technieken of innovaties kunnen een rol gaan spelen. Daarom wordt de RES iedere twee jaar geactualiseerd.

In de RES 1.0 wordt voor de zoekgebieden gebruikt gemaakt van de nieuwe landelijke rekenmethodiek (dec '20). In de RES 1.0 zijn minder zoekgebieden opgenomen dan in de concept-RES, toch zorgt deze nieuwe rekenmethodiek voor een hogere potentie (GWh) van de zoekgebieden in de RES 1.0, t.o.v. de concept-RES. Door de landelijke rekenmethodiek aan te houden, zijn de RES-en in NL optelbaar en vergelijkbaar. De rekenmethodiek is theoretisch. De praktijk zal uitwijzen wat haalbaar is. Daarom wordt in de RES uitgegaan van een gedeeltelijke benutting van de potentie van zoekgebieden. De precieze haalbaarheid, wenselijkheid en invulling worden verder onderzocht. Hierdoor kunnen zoekgebieden nog worden aangepast of zelfs afvallen. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) houdt daarom rekening met een onzekerheidsmarge bij de doorrekening van de RES'en.

Naast de RES 1.0 zijn er producten en analyses gemaakt en samenwerkingen ontstaan die gaan helpen om de zoekgebieden verder uit te werken en de RES tot uitvoering te brengen:

- Liander heeft een netimpactanalyse (IN-21-72463) uitgevoerd voor de concept-RES en de RES 1.0. Deze analyses zijn waardevolle input voor de verdere concretisering van de zoekgebieden en het maken van samenwerkingsafspraken voor de uitvoering van de RES.
- Er is een online 'storymap' ingericht waarin alle processtappen en achterliggende documenten op een heldere en voor iedereen toegankelijke manier wordt gepresenteerd.
- Er is een openbare [online RES-viewer](#) ingericht waarop de actuele situatie van de zoekgebieden kan worden bekeken. Dit betekent dat als een gemeente besluit om een zoekgebied toe te voegen, te wijzigen of te schrappen dat dit zichtbaar wordt in de viewer.
- Elk zoekgebied in de RES-viewer heeft een 'gebiedspaspoort'. Het gebiedspaspoort biedt informatie en een technische beschrijving van het zoekgebied, zoals de status van het zoekgebied, een beschrijving van de locatie(s), het (potentieel) opwekkingsvermogen, de stappen van participatie, uitgangspunten voor lokaal eigendom en hoe omgegaan wordt met geldende beperkingen en beleidskaders.
- Over sommige reacties op de concept-RES kon nog geen besluit kon worden genomen, omdat nog niet alle kennis of informatie beschikbaar was. Voor deze reacties zijn rondom specifieke onderwerpen 'thematafels' georganiseerd, met als doel om samen met belanghebbenden, stakeholders en experts dilemma's op te lossen, kansen te benutten en inspiratie op te doen waarmee de RES verrijkt kan worden. Uit de verschillende thematafels (IN-21-72469) zijn aanbevelingen en handreikingen voortgekomen (zie katern 'Thematafels')

Er zijn samenwerkingsverbanden ontstaan tussen betrokken partijen die meedenken en meedoen, zoals de samenwerking tussen de participatiecoalitie, samenwerkingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt en concrete initiatieven van samenwerkende energiecoöperaties. Op het gebied van innovatie is de samenwerking ontstaan met What Design Can Do (WDCD IN-21-72463).

Consequenties voorgesteld besluit

Het raadsbesluit reikt voor wat betreft de kaarten alleen over het grondgebied van uw gemeente. U neemt een besluit over de RES 1.0 en de doorwerking daarvan in het omgevingsbeleid. De katernen geven achtergrond informatie, hierover vindt geen besluitvorming plaats.

Besluiten over zoekgebieden worden meegenomen in de verdere uitwerking van zoekgebieden, in de kaart van de RES-viewer verwerkt en ook in het gebiedspaspoort van het betreffende zoekgebied (gebiedspaspoorten zijn in te zien in de RES-viewer).

Juridische risico's

- Juridische status RES: De in de RES 1.0 gemaakte afspraken krijgen een juridische status als deze worden uitgewerkt en vastgesteld in omgevingsrechtelijke instrumenten (het omgevingsbeleid). Er is daarom geen mogelijkheid tot beroep en bezwaar op de RES.
- MER-plicht: de RES is niet plan-mer-plichtig op grond van het Nederlandse recht. Er is nog geen jurisprudentie of de RES op grond van de Europese Strategische Milieu Beoordeling (SMB-Richtlijn) mer-plichting is. Daarom heeft de energieregio deelgenomen aan een landelijke pilot en is op basis van de concept-RES NHZ advies gevraagd aan de 'Commissie voor de MER', om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de vereisten van een plan-mer, zonder deze formeel te doen. In het katern 'MER en milieueffecten' wordt hier dieper op ingegaan (IN-21-72464).
- Verdrag van Aarhus: er is geen jurisprudentie wat betreft de inspraakverplichtingen voor de RES volgens van het Verdrag van Aarhus. In het katern 'RES-proces: van startnotitie tot RES 1.0' is beschreven wanneer en op welke manier participatie is georganiseerd tijdens het RES-proces.

Kosten RES-proces

Het budget voor het regionale RES-proces en de ondersteuning door de programmaorganisatie RES NHZ was tot de RES 1.0 geborgd door een landelijke en provinciale bijdrage. De gemeenten ontvingen geen middelen om overige kosten, waaronder inzet van capaciteit, te dekken. Het is de wens van de betrokken overheden om de regionale ondersteuningsstructuur voor de RES voort te zetten tot aan 2025, met een tussentijdse evaluatie in 2023. Hiervoor wordt een regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld. De invulling hiervan is mede afhankelijk van een rijksbijdrage voor het vervolgproces. Een besluit over een rijksbijdrage is aan het nieuwe kabinet. De provincie Noord-Holland heeft besloten de kosten ad €695.000 voor de programmaorganisatie te overbruggen tot 2022.

Extra uitvoeringslasten gemeenten

Voor de uitvoering van de RES zijn vooral de gemeenten aan zet (onder andere borging in (omgevings-) beleid, vergunningverlening, lokale initiatieven faciliteren). Dit vraagt extra middelen en capaciteit.

Het is nog niet bekend in hoeverre het Rijk extra financiële middelen voor de energietransitie direct aan de gemeenten beschikbaar gaat stellen. In de programmabegroting zijn tot 2022 tijdelijk middelen vrijgemaakt voor de nieuwe taken voor de energietransitie (RES en transitievisie warmte). Ons college wil graag bijdragen aan de opgaven vanuit het klimaatakkoord, doch ziet geen mogelijkheden deze extra inspanning te leveren binnen de huidige begroting en zonder aanvullende middelen vanuit het rijk om deze extra taken uit te kunnen voeren.

Verdere procedure

De in de RES 1.0 gemaakte afspraken worden, met inachtneming van de door u mogelijk ingediende moties en/of amendementen, door het college uitgewerkt en vastgesteld in de uitvoeringsinstrumenten van het gemeentelijk omgevingsbeleid. Er wordt toegewerkt naar haalbare projecten met draagvlak en vergunningverlening in 2025.

Bij de uitwerking van de RES in de uitvoeringsinstrumenten van het omgevingsbeleid, vindt de integrale afweging plaats van alle ruimtelijke opgaven.

Het afwegingskader voor de RES (kwantiteit, draagvlak, ruimtelijke inpassing en net efficiëntie) heeft op verschillende momenten van het RES-proces geleid tot keuzes. Daarom helpen de uitkomsten uit het RES-proces bij het maken van integrale afwegingen in het omgevingsbeleid.

Wijzigingen in het RES-document kunnen niet eerder dan in de RES 2.0 worden verwerkt. De RES 1.0 wordt op 9 juli 2021, samen met eventuele moties en amendementen, aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving voor doorrekening.

Daarnaast wordt er een plan gemaakt voor een regionaal uitvoeringsprogramma, waarvoor na de zomer input bij u wordt opgehaald. In het regionaal uitvoeringsprogramma wordt vastgelegd:

- regionale samenwerkingsafspraken met betrekking tot:
 - De uitwerking van de zoekgebieden voor zon en wind,
 - De uitwerking van de Regionale Structuur Warmte.
- afspraken, kaders en aanpak voor het proces naar de RES 2.0;
- afspraken m.b.t. data en monitoring;
- afspraken over inzet en verdeling van capaciteit en uitvoeringsbudget.

Voorgesteld besluit en commissieadvies

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerpbesluit. Het advies van de commissie treft u aan in de beknopte besluitenlijst van de Raadscommissie.

Beverwijk, 20 april 2021
burgemeester en wethouders van Beverwijk,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

drs. E.R. Loenen

drs. M.E. Smit

Raadsbesluit

Documentnummer : INT-21-59900
Team : Ruimtelijk beleid
Onderwerp : Regionale Energie Strategie 1.0

De raad van de gemeente Beverwijk;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 april 2021, nummer INT-21-59900;

gehoord de Raadscommissie;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. In te stemmen met de RES 1.0 NHZ (IN-21-72459) als resultaat uit het regionale proces. Met als belangrijkste punten:
 - a. De ambitie van de regio Noord-Holland Zuid van 2,7 TWh als uitgangspunt te hanteren voor opwek in 2030 in de regio Noord-Holland Zuid, en daarmee bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare energie in 2030;
 - b. De RES 1.0 Kaarten Noord-Holland Zuid (IN-21-72460) met globale zoekgebieden voor opwek van grootschalige wind- en zonne-energie daarvoor als uitgangspunt te hanteren, met uitzondering van het zoekgebied Tatasteel en dit zoekgebied alleen aan te wijzen als zoekgebied voor grootschalige Zonne-energie;
2. De uitkomsten van de RES 1.0, die effect hebben op gemeente Beverwijk, mee te nemen bij de uitwerking van de uitvoeringsinstrumenten voor omgevingsbeleid.

Beverwijk, 27 mei 2021
de raad voornoemd,
de griffier,

de-voorzitter,